

Dosarul nr. 2ra-1193/19

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani (jud. O. Ionașcu)

Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. M. Guzun, L. Pruteanu, V. Buhnaci)

DECIZIE

22 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Oleg Sternioală
Ala Cobăneanu
Svetlana Filincova
Galina Stratulat
Victor Burduh

examinând recursurile declarate de Ina Baicev, reprezentată de avocatul Cîșlari Ion și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria or. Căușeni și executorul judecătorec Vladimir Bezede cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare, împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă:

La 16 iunie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 19), Ina Baicev și avocatul Ion Cîșlari a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al RM solicitând constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în sumă de 8400 de euro, echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești.

În motivarea acțiunii s-a indicat că prin hotărârea Judecătoriei Căușeni din 08 iulie 2003, Primăria or. Căușeni a fost obligată să-i acorde un apartament în conformitate cu Legea cu privire la poliție și legislația locativă în vigoare a Republicii Moldova. În baza hotărârii nominalizate a fost eliberat titlu executoriu, executarea căruia a fost pusă în seama Oficiului de executare Căușeni al Departamentului de executare a deciziilor judiciare. În cadrul executării documentului executoriu nominalizat, Oficiul de executare Căușeni a constatat că debitorul Primăria or. Căușeni nu dispune de spațiu locativ pentru a fi repartizat creditoarei Inei Baicev, constatând, astfel, imposibilă executarea documentului executoriu.

Reclamanta a susținut că la prezentarea Oficiului de executare Căușeni, prin încheierea din 14 octombrie 2004 a Judecătoriei Căușeni a fost modificată

modalitatea de executare a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătorei Căușeni și a fost obligată Primăria or. Căușeni, în termen de 6 luni, din data intrării în vigoare a prezentei încheieri, să-i procure creditoarei Inei Baicev spațiu locativ, din sursele bugetului local, conform prevederilor Legii cu privire la poliție. Însă, încheierea din 14 octombrie 2004 a Judecătorei Căușeni, până în prezent, nu a fost executată, deși, conform răspunsului Primăriei or. Căușeni din 24 mai 2005, nr. 02/1-24-636, Primăria s-a obligat să depună efort pentru găsirea mijloacelor financiare întru executarea încheierii menționate, specificând că acest subiect va fi pus în discuție la Comisia de planificare și buget a Consiliului orășenesc Căușeni, însă totul a rămas la nivel de promisiuni, între timp uitându-se de obligațiunile asumate.

Partea reclamantă a mai invocat că la 20 ianuarie 2011 a fost informată despre faptul preluării procedurii de executare de către executorul judecătoresc Vladimir Bezede, dosar de executare nr. 3-08/10, iar în urma nenumăratelor adresări a creditoarei în vederea efectuării unor măsuri de executare în scopul executării documentului executoriu, executorul judecătoresc Vladimir Bezede la 30 mai 2017, a somat, în mod repetat, Primarul or. Căușeni și Consiliul orășenesc Căușeni privind executarea documentului executoriu emis în temeiul încheierii Judecătorei Căușeni din 14 octombrie 2004. Astfel, în aceste circumstanțe de fapt, reclamanta a concluzionat că a fost încălcat grav dreptul său la executarea hotărârii judecătorești într-un termen rezonabil, în prezent, fiind în situația unei continue neexecutări, cauzându-i-se prejudicii morale considerabile. La fel, a specificat reclamanta că nu se poate bucura de posibilitatea locuirii în spațiul datorat de Primăria or. Căușeni, fiind încălcat în continuu dreptul inerent la un trai decent.

Reclamanta este de părere că neexecutarea hotărârii judecătorești se datorează comportamentului în primul rând a Primăriei or. Căușeni și a instituțiilor de executare, ce au demonstrat pasivitate, lipsă îndelungată de reacție și amânări nejustificate. Durata de neexecutare până în prezent constituie 14 ani sau 168 luni, perioadă calculată începând cu data rămânerii definitive a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătorei Căușeni.

Ina Baicev a declarat că prejudiciul moral cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești constituie suma de 8400 de euro, quantum stabilit rezultând din jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului în cazurile de neexecutare.

În drept, în susținerea poziției sale, reclamanta a invocat prevederile art. 2 al Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011, Recomandarea Curții Supreme de Justiție nr. 6, art. 166-167 din Codul de procedură civilă al Republicii Moldova.

Prin încheierea din 14 septembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani au fost atrași în proces în calitate de intervenienți accesorii Primăria or. Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede.

Prin hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătorei Chișinău, sediul Buiucani s-a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ina Baicev; s-a constatat încălcarea dreptului subiectiv a Inei Baicev la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-272/03, emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017; s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul Inei Baicev suma de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-272/03, emisă de

Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017; în rest, cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria orașului Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău s-au respins, din lipsă de temeii, cererile de apel depuse de către Ina Baicev și de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova; s-a menținut hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria or. Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

La 19 februarie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 184), Ina Baicev, reprezentată de avocatul Cîșlari Ion, a declarat recurs împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând admiterea recursului, casarea parțială a hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea recursului s-a indicat că atât instanța de apel, cât și prima instanță la examinarea cauzei au interpretat eronat normele de drept material privind determinarea cuantumului prejudiciului moral care ar urma să fie acordat.

La 03 iunie 2019 Ministerul Justiției al RM a declarat recurs împotriva deciziei din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău solicitând casarea hotărârilor judecătorești, cu emiterea unei noi hotărâri de respingere integrală a acțiunii depuse de Ina Baicev.

În susținerea recursului declarat, recurentul a invocat că instanțele ierarhic inferioare la judecarea litigiului au interpretat în mod eronat legea, deoarece pretențiile reclamantei pentru neexecutarea hotărârii judecătorești nu are la baza un temei legal, întrucât hotărârea judecătorească supusă executării nu mai poate fi executată, aceasta fiind depășită (caducă).

Referitor la prejudiciul moral s-a menționat că despăgubirea acordată de CtEDO în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe psihice și fizice. Prin natura lor, Curtea Europeană a stabilit că în cazul acordării unei compensații cu titlu de prejudiciu moral se va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Decizia instanței de apel a fost adoptată la 11 decembrie 2018 și expediată în adresa participanților la proces la 16 ianuarie 2019, în baza scrisorii de însoțire (f.d. 175).

Materialele cauzei atestă că Ina Baicev la 19 februarie 2019, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 184), a declarat recurs, ceea ce confirmă că recursul este în termen.

Cu referire la recursul declarat de Ministerul Justiției al RM la 03 iunie 2019, Colegiul menționează că, deoarece la materialele dosarului lipsesc date privind recepționarea de către recurent a deciziei contestate, recursul se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 441 Cod de procedură civilă, în cazul în care recursul este considerat admisibil, un complet din 5 judecători examinează fondul recursului.

Prin încheierea din 03 iulie 2019 a Curții Supreme de Justiție completul din 3 judecători a considerat recursurile admisibile și a decis examinarea acestora în fond de un complet din 5 judecători.

În conformitate cu art. 442 alin. (1) Cod de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Verificând legalitatea actului de dispoziție contestat, prin prisma argumentelor invocate și a materialelor din dosar, coroborat cu normele de drept material și procedural aplicabile la soluționarea speței date, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție va respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM, va admite cererea de recurs depusă de Ina Baicev și va modifica decizia instanței de apel în partea încasării prejudiciului moral prin majorarea cuantumului acestuia și în rest va menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și, după caz, hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. e) Cod de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) Cod de procedură civilă, se consideră că normele de drept material au fost încălcate sau aplicate eronat în cazul în care instanța judecătorească: c) a interpretat în mod eronat legea.

În conformitate cu art. 432 alin. (4) Cod de procedură civilă, săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin.(3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Instanțele ierarhic inferioare, conform materialelor cauzei au stabilit că prin hotărârea din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni a fost admisă cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Baicev împotriva Primăriei or. Căușeni cu privire la acordarea spațiului locativ sau a costului unui apartament; s-a obligat Primăria or. Căușeni să-i acorde Inei Baicev un apartament în conformitate cu Legea cu privire la poliție și legislația locativă în vigoare a Republicii Moldova și s-au încasat din contul Primăriei or. Căușeni în beneficiul Inei Baicev cheltuielile judiciare în mărime de 500 de lei.

În baza hotărârii nominalizate a fost eliberat titlu executoriu, executarea căruia a fost pusă în seama Oficiului de Executare Căușeni al Departamentului de executare a deciziilor judiciare, însă în cadrul executării documentului executoriu menționat, Oficiul de executare Căușeni a stabilit că debitorul Primăria or. Căușeni nu dispune de spațiul locativ pentru a putea fi repartizat creditorului Ina Baicev, constatând astfel imposibilă executarea.

Executorul Oficiului Căușeni al Departamentului de executare a deciziilor judiciare T. Macarova s-a adresat Judecătorei Căușeni cu o prezentare privind schimbarea modului de executare a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătorei Căușeni, prin obligarea Primăriei or. Căușeni să propună creditorului Ina Baicev un apartament din fondurile bugetului local, stabilind un termen concret pentru executare.

Prin încheierea din 14 octombrie 2004 a Judecătorei Căușeni a fost dispusă modificarea modului de executare a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătorei Căușeni și a fost obligată Primăria or. Căușeni, în termen de 6 luni din data intrării în vigoare a încheierii date, să procure spațiu locativ creditorului Ina Baicev din sursele bugetului local conform prevederilor Legii cu privire la poliție a RM (art. 35).

La 09 august 2006 executorul judecătoresc din cadrul Oficiului de executare Căușeni, Căpșună Petru, examinând cererea de înaintare a documentului executoriu spre executare, prezentată de către creditorul Baicev Ina în baza titlului executoriu nr. 2-272/2005 eliberat de Judecătoria Căușeni la 14 octombrie 2005 privind modificarea modului de executare a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătorei Căușeni a dispus primirea spre executare silită a documentului executoriu menționat și a intentat procedura de executare, în baza acestuia stabilind debitorului Primăria or. Căușeni un termen de până la 15 zile pentru executare benevolă.

La somațiile executorului judecătoresc Petru Căpșună din 25 septembrie 2006 și 20 octombrie 2006 privind rezultatele executării titlului executoriu, Primăria or. Căușeni, prin răspunsul nr. 02/1-24-1595 din 31 octombrie 2006, a comunicat despre imposibilitatea executării titlului executoriu respectiv, datorită lipsei mijloacelor financiare.

Deci, din motivul neexecutării de către debitor a documentului executoriu menționat supra, prin demersul executorului judecătoresc Petru Căpșună datat cu 07 august 2007 s-a solicitat Judecătorei Căușeni stabilirea modului de executare a titlului executoriu invocând argumentele debitorului și anume că nu dispune de surse financiare în bugetul orășenesc pentru anul 2007 și a neplanificării mijloacelor financiare pentru executarea titlului executoriu nr. 2-272/2005 din 14 octombrie 2005 în bugetul orășenesc pe anul 2007 și că executarea titlului va fi luată în calcul la elaborarea bugetului orășenesc pe anul 2008.

Prin încheierea din 22 august 2007 a Judecătorei Căușeni a fost respins, ca neîntemeiat, demersul executorului judecătoresc privind stabilirea unui nou mod de executare a încheierii din 14 octombrie 2005 a Judecătorei Căușeni privind procurarea pentru debitorul Ina Baicev a unei locuințe conform prevederilor Legii cu privire la poliție.

Prin demersul din 20 noiembrie 2007, Oficiul de Executare Căușeni a solicitat informarea dacă a fost aprobat bugetul pentru anul 2008, în care urma să fie prevăzută și alocată suma necesară pentru executarea titlului executoriu nr. 2-272

din 14 octombrie 2005 privind obligarea Primăriei or. Căușeni de a procura spațiu locativ pentru Ina Baicev, iar în caz dacă nu a fost aprobat bugetul pentru anul 2008 a solicitat discutarea întrebării date la ședința Consiliului orășenesc, în caz contrar avertizând consilierii despre posibila sancționare.

Efectuând controlul la fața locului în vederea stabilirii posibilității executării silite, executorul judecătoresc al Oficiului de executare Căușeni, Petru Căpșună, din declarațiile secretarului Consiliului or. Căușeni a constatat că la ședința Consiliului în anul 2008 nu a fost examinată întrebarea privind procurarea spațiului locativ pentru Ina Baicev, fapt confirmat prin procesul-verbal de constatare a imposibilității executării din 30 iunie 2008.

Prin procesul-verbal de constatare a imposibilității executării din 18 martie 2009, executorul judecătoresc, efectuând controlul repetat la fața locului, din cuvintele viceprimarului, Ciobanu Filip, a stabilit că documentul executoriu sus indicat nu a fost executat, din motiv că executarea acestuia ține de competența Consiliului orășenesc și nu este la curent când va fi executat.

În urma acțiunilor efectuate de către executorul judecătoresc și nesoluționate de către debitor, prin încheierea șefului Oficiului de executare Căușeni din 11 mai 2009, debitorul a fost sancționat cu amendă în mărime de 100 u.c. ce constituie suma de 2000 de lei, însă nici de această dată, Primăria or. Căușeni nu a întreprins măsuri efective întru executarea documentului executoriu.

Ulterior, în legătură cu intrarea în vigoare a Legii nr. 584 privind modificarea și completarea Codului de executare nr. 443-XV, publicat în MO nr. 160-162 din 07 septembrie 2010, și a Legii nr. 113 din 17 iunie 2010 privind executorii judecătorești, procedura de executare a documentului executoriu nr. 2-272/2005 din 14 octombrie 2005 emis de Judecătoria Căușeni a fost preluată de către executorul judecătoresc Vladimir Bezede.

După preluarea executării, conform actului din 20 ianuarie 2011, părțile procedurii de executare au fost înștiințate despre preluarea executării și au fost citate în vederea comunicării dacă hotărârea a fost executată și dacă se solicită continuarea executării silite în condițiile noii Legi după reorganizare.

Prin somația din 08 februarie 2011, debitorului Primăria or. Căușeni i s-a solicitat repetat comunicarea informației despre măsurile întreprinse în vederea executării documentului executoriu, fiind obligată la executarea acestuia în mod neîntârziat. La actul de preluare și somațiile expediate părțile nu au reacționat, astfel încât, nici debitorul nu a comunicat motivul neexecutării, dar nici creditorul Ina Baicev nu a reacționat și nu a comunicat dacă solicită executarea hotărârii în urma reorganizării sistemului de executare. În legătură cu faptul că părțile nu au prezentat anumite dovezi privind executarea hotărârii judecătorești, executorul judecătoresc. în temeiul art. 152 Cod de executare, prin somația din 11 februarie 2014, a solicitat repetat debitorului Primăria or. Căușeni prezentarea informației privind executarea documentului executoriu nr. 2-272/2005 din 14 octombrie 2005, obligându-l la executarea întocmai a documentului executoriu menționat.

Prin răspunsul nr. 02/1-24-513 din 11 aprilie 2014, Primăria or. Căușeni a comunicat executorului judecătoresc Vladimir Bezede precum că somația remisă a fost inclusă în ordinea de zi și examinată în cadrul ședinței Consiliului orășenesc Căușeni din 28 februarie 2014. Prin decizia Consiliului orășenesc Căușeni nr. 4/19 din 28 februarie 2014 s-a luat act de informația prezentată de către juristul Primăriei,

Șipitca Dumitru, privind somațiile executorului judecătoresc Vladimir Bezede, însă în final hotărârea nu a fost executată.

La 16 aprilie 2015 creditorul Ina Baiceva s-a prezentat la executorul judecătoresc Vladimir Bezede și a comunicat că solicită continuarea executării, întocmind în acest sens și o cerere.

Prin somațiile nr. 009-2021r-2029r/14 din 16 iunie 2014, nr. 009-2017r-2024r/15 din 03 martie 2015 și nr. 009-2013r/17 din 30 mai 2017, executorul judecătoresc a obligat Primarul or. Căușeni de a convoca ședința Consiliului orășenesc Căușeni cu includerea chestiunii privind executarea documentului executoriu nr. 2-272/2005 din 14 octombrie 2005 emis de Judecătoria Căușeni.

Prin răspunsul nr. 02/1-24-720 din 29 iunie 2017, Primăria or. Căușeni a comunicat executorului judecătoresc despre adoptarea de către Consiliul orășenesc Căușeni a deciziei nr. 6/18 din 16 iunie 2017 „Cu privire la somație”, prin care a fost admisă somația depusă de executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu nr. de înregistrare 02/1-25-287 din 06 iunie 2017, însă hotărârea nu a fost executată nici până la data depunerii prezentei acțiuni.

Prin prezenta cerere de chemare în judecată, înregistrată la 16 iunie 2017, conform ștampilei aplicate pe plicul poștal (f.d. 19), Ina Baicev și avocatul Ion Cișlari au solicitat constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în sumă de 8400 de euro, echivalentul în lei moldovenești la data executării hotărârii judecătorești.

Judecătoria Chișinău, sediul Buiucani, prin hotărârea din 22 decembrie 2017, a admis parțial cererea de chemare în judecată depusă de Ina Baicev; a constatat încălcarea dreptului subiectiv a Inei Baicev la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-272/03, emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017; a încasat din contul bugetului de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, în beneficiul Inei Baicev suma de 50000 de lei cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-272/03, emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017; în rest, cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria orașului Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin încălcarea dreptului la executare în termen rezonabil a hotărârii judecătorești a respins-o ca neîntemeiată.

Curtea de Apel Chișinău, verificând legalitatea actului contestat, prin decizia din 11 decembrie 2018, a respins, din lipsă de teme, cererile de apel depuse de către Ina Baicev și de Ministerul Justiției al Republicii Moldova și a menținut hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria or. Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut ca fiind justă concluzia instanței de fond privind constatarea încălcării dreptului subiectiv al Inei Baicev la executarea

în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr. 2-272/03, emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017, care nu a fost executată până în prezent după expirarea a mai mult de 14 ani 4 luni și 10 zile, termen foarte îndelungat și inechitabil, fiind constatată indubitabil neîntreprinderea de către organul responsabil de executare a hotărârii judecătorești a tuturor măsurilor necesare pentru executarea în termen rezonabil a documentului executoriu.

La fel, instanța de apel a remarcat că în materia executărilor obligațiilor cu privire la drepturi inerente unui trai decent, la caz acordarea de spațiu locativ, aprecierea prejudiciilor morale va fi ghidată de unele standarde mai ridicate, miza pentru reclamant fiind primordială. Drept urmare, cuantumul prejudiciului moral încasat de către instanța de fond în sumă de 50000 de lei este rezonabilă și constituie o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul cauzat Inei Baicev prin neexecutarea în termen rezonabil a hotărârii din 08 iulie 2003 a Judecătoriei Căușeni, în perioada 12 august 2003 până la 22 decembrie 2017, or, la determinarea cuantumului urmează să se respecte criteriul echității, care presupune că despăgubirile pentru prejudiciul moral trebuie să fie juste, raționale și echitabile, adică trebuie stabilite în așa fel încât să asigure efectiv o compensare suficientă a prejudiciului moral cauzat, cu menținerea echilibrului între daunele efectiv pricinuite și suma acordată.

Analizând circumstanțele expuse, Colegiul relevă că instanța de apel verificând legalitatea și temeinicia hotărârii primei instanțe corect a conchis referitor la cauzarea prejudiciului moral Inei Baicev în rezultatul încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești 2-272/03, emisă de Judecătoria Căușeni la 08 iulie 2003, însă cuantumul prejudiciului dispus spre încasare nu acoperă suferințele Inei Baicev, prin ce se impune modificarea cuantumului acestuia în sensul majorării.

Conform art. 14 alin. (1) Cod civil, în redacția în vigoare până la data de 01 martie 2019, persoana lezată într-un drept al ei poate cere repararea integrală a prejudiciului cauzat astfel.

În conformitate cu art. 2 alin. (1) din Legea cu privire la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești nr.87 din 21 aprilie 2011, orice persoană fizică sau juridică ce consideră că i-a fost încălcat dreptul la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau dreptul la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești poate adresa în instanță de judecată o cerere de chemare în judecată privind constatarea unei astfel de încălcări și repararea prejudiciului cauzat prin această încălcare, în condițiile stabilite de prezenta lege și de legislația procesuală civilă. Repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești se face doar în măsura în care încălcarea a avut loc din cauze ce nu pot fi imputate exclusiv persoanei care a depus cererea de reparare a prejudiciului.

Respectiv, în sensul dispozițiilor citate este de înțeles că orice persoană poate pretinde la repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, dacă se constată o atare încălcare.

La caz, este de menționat faptul că termenul rezonabil trebuie raportat la fiecare caz în parte, luând în considerare durata procedurii, natura pretențiilor, complexitatea procesului, comportamentul autorităților competente și al părților.

În acest context, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa a instituit anumite criterii de apreciere a noțiunii de termen rezonabil (a se vedea cauzele *Josan*, § 18, *Mazepa*, § 42, *Holomiov*, § 137) și anume: complexitatea cauzei, care se apreciază după caz și individual (se va ține cont de natura obiectului litigiului, precum și faptul dacă acțiunea a cuprins doar un singur obiect sau a fost conexe mai multe obiecte și/sau cereri, inclusiv ale unor persoane terțe); comportamentul părților, care include aprecierea comportamentului reclamantului. Se va aprecia *bona/mala fides* a tuturor părților implicate în proces, inclusiv existența unor întâzieri inexplicabile, amânări neîntemeiate, etc.

La fel, trebuie luat în considerare și comportamentul autorităților (a instanțelor de judecată sau a organelor abilitate implicate în proces); miza (interesul) pentru reclamant, care relevă importanța sau scopul pentru persoana care pretinde violarea dreptului său la un termen rezonabil.

Colegiul susține că instanțele de judecată corect au constatat încălcarea dreptului Inei Baicev la executarea documentului executoriu care a fost înaintat spre executare la 12 august 2003 și până la depunerea acțiunii în instanța de judecată titlul executoriu nu a fost executat, ori, obiectul procedurii de executare era constituit din obligația autorităților publice de a acorda creditoarei spațiu locativ.

Or, din circumstanțele enumerate supra se atestă că principalul motiv de neexecutare a hotărârii judecătorești este inacțiunea debitorului procedurii de executare, nedemonstrând întreprinderea anumitor acțiuni de către autoritatea publică în scopul executării documentului executoriu.

În contextul dat, este de menționat că o autoritate de stat nu poate invoca lipsa fondurilor sau alte motive ca scuză pentru neexecutarea unei hotărâri judecătorești. Firește, o întâziere în executarea unei hotărâri ar putea fi justificată de circumstanțe speciale. Dar, întâziera nu poate, astfel, încât să prejudicieze esența dreptului protejat conform art. 6 §1 din Convenție. (*Immobiliare vs Italy*, nr. 22774/93. § 74)

În aceste ordine de idei s-a constatat cu certitudine că prin neexecutarea titlului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești de către autoritățile publice locale din lipsa surselor financiare în bugetul orășenesc și a lipsei spațiului locativ nu justifică o scuză pentru întâziere a executării documentului executoriu.

Sub aspectul dat, Colegiul reține ca relevant speței jurisprudența CtEDO (cauza *Metaxas v. Grecia*, nr. 8415/02) în care s-a indicat că nu poate fi trecut cu vederea că reclamantul a trebuit să recurgă la o procedură de executare forțată pentru a obține rambursarea creanțelor sale.

În viziunea Curții Europene în cauza *Karahalios c. Grecia*, no 62503/00 din 11 decembrie 2003, nu este oportun de a cere unui individ, care a obținut o creanță împotriva statului, în urma unei proceduri judiciare, să mai angajeze și o procedură de executare forțată pentru a obține o satisfacție, iar o executare tardivă, nu poate remedia omisiunea autorităților de a se conforma o lungă perioadă de timp, unei hotărâri judecătorești și nu poate fi apreciată ca o reparație adecvată.

Din analiza ipotezei reținute de către Curtea Europeană se constată că debitorului nu-i poate fi imputată imposibilitatea executării unei hotărâri judecătorești din anumite motive, deoarece obligația instituită de lege printr-o

hotărâre definitivă pronunțată de instanțele naționale prevalează față de opinia autorităților administrative, iar acestea sunt obligate să se conformeze în întregime sau să asigure executarea prin echivalent.

Așadar, este cert că prin neexecutarea de către debitor a documentului executoriu emis în baza unei hotărâri judecătorești atrage după sine acordarea creditorului unei satisfacții echitabile, care constituie o indemnizație pentru despăgubirea suportată în rezultatul imposibilității obiective de executare.

În temeiul Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se traduce prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie astfel stabilit, încât acestea să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificative pentru victimele daunelor.

Astfel, la aprecierea cuantumului compensației pentru prejudiciu moral, instanța de judecată trebuie să țină cont de comportamentul părților, importanța procesului pentru reclamant, precum și de durata neexecutării hotărârii judecătorești, fiind apreciat ce a pierdut persoana pe plan fizic, psihic, social, profesional și familial, atât la moment, cât și pentru viitor. Caracterul și gravitatea suferințelor psihice sau fizice le apreciază instanța de judecată, luând în considerare circumstanțe în care a fost cauzat prejudiciul, precum și statutul social al persoanei vătămate.

Despăgubirea acordată de Curtea Europeană a Drepturilor Omului în legătură cu daunele morale este menită să furnizeze o compensație financiară pentru un prejudiciu moral, cum ar fi suferințe fizice sau psihice. Dacă se stabilește existența unor astfel de daune și în cazul în care Curtea consideră că este necesară o compensație bănească, ea va face o evaluare pe o bază echitabilă, luând în considerare standardele care decurg din jurisprudența sa.

În materia duratei nerezonabile a procedurilor judiciare, sumele acordate cu titlu de prejudiciu moral variază între 1000 de euro și 2500 de euro, pentru 5 sau 10 ani. Cea mai mică sumă s-a acordat în „Deservire” SRL, 600 de euro, pentru 6 ani și cea mai mare în cauza Cravcenco 3000 de euro pentru 10 ani de examinare a unui litigiu de muncă.

În consecința celor relatate și având în vedere principiile compensării echitabile și rezonabile a prejudiciului moral, suferințele morale cauzate, starea de stres și frustrare cauzate Inei Baicev, instanța de recurs apreciază că în cauză sunt motive de a majora cuantumul prejudiciului moral stabilit de instanța de apel pentru a fi încasat în beneficiul recurentei de la 50000 de lei până la 100000 de lei, sumă care, în opinia instanței de recurs, poate fi considerată ca o compensare ce ar aduce la o satisfacție echitabilă persoanei vătămate, la caz Inei Baicev și este una corelativă cu practica judiciară pe cazuri analogice.

În concluzia celor relatate, Colegiul apreciază că argumente invocate de recurenți, în susținerea pozițiilor sale privind dezacordul cu soluțiile adoptate de către instanțele ierarhic inferioare, nu pot fi reținute de către instanța de recurs, deoarece se combat cu cele invocate supra și se axează asupra circumstanțelor care au fost constatate și elucidate pe deplin de instanța de apel, având la bază cumulul de probe, care au fost administrate și apreciate cu respectarea normelor de drept procedural și susținute de normele de drept material.

Referitor la recursul Ministerului Justiției al RM, Colegiul îl va respinge ca fiind unul neîntemeiat, ori acesta conține aceleași critici indicate și în cererea de apel.

Din considerentele menționate și având în vedere că circumstanțele cauzei au fost constatate de către instanța de apel, iar verificarea suplimentară a anumitor dovezi nefiind necesară, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al RM; de a admite recursul declarat de către Ina Baicev, reprezentată de avocatul Cîșlari Ion, și de a modifica decizia instanței de apel în partea majorării sumei încasate cu titlu de prejudiciul moral cauzat în urma încălcării dreptului Inei Baicev la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, iar în rest de a menține decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe fără modificări.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. a), e), alin. (3) Cod de procedură civilă, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

Se admite recursul declarat de Ina Baicev, reprezentată de avocatul Cîșlari Ion.

Se modifică decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Ina Baicev împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenienți accesorii Primăria or. Căușeni și executorul judecătoresc Vladimir Bezede cu privire la constatarea încălcării dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și repararea prejudiciului moral cauzat prin această încălcare în partea încasării prejudiciului moral în sumă de 50000 (cincizeci mii) de lei cu majorarea acesteia până la suma de 100000 (una suta mie) de lei.

În rest, decizia din 11 decembrie 2018 a Curții de Apel Chișinău și hotărârea din 22 decembrie 2017 a Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani se mențin fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Oleg Sternioală

Judecătorii

Ala Cobăneanu

Svetlana Filincova

Galina Stratulat

Victor Burduh